

מסורת הש"ס

(א) [לעיל ג:ג] (ב) [לעיל ג:א] (ג) [לעיל ג:א] (ד) [לעיל ג:א] (ה) [לעיל ג:א] (ו) [לעיל ג:א] (ז) [לעיל ג:א] (ח) [לעיל ג:א] (ט) [לעיל ג:א] (י) [לעיל ג:א]

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אֶל אִשְׁתּוֹ כַּאֲשֶׁר יִפְלָא לְיָדֶיךָ לְדָרַךְ יָדֶיךָ לְהוֹדִיר לָךְ:
במדרב ר ב 2. לא תשא את שם ה' אלהיך לשואו בי לא יגזקו את אשר יקרא את שמו לשוא: שמות כ ו:

הגהות הב"ח

(א) גם' הריני נזיר למחר ומאי: (ב) שם מדלא קמי חייב אחת אי נמי איבה אללא תמה קומתי: (ג) ש"י ד"ה לא לעולם וכו' מההוא יומא דמשלים: (ד) ד"ה ומה וכו' כדפריש לקמן: (ה) ד"ה מדלא וכו' אזל ליה חיובא אבל מדקתני:

פירוש הרא"ש

בגון שקבל עליו ב' נזירות בבת אחת. בגון דלמחר הרי עלי ב' נזירות או דלמחר הריני נזיר הריני נזיר אם אוכל ואכל דעמה חלו עליו שתי נזירות כאחת: הא קרא בעי. מילתא דפשיטא היא דכיון שאלא זכריה דבני האחרונים לצטלה מפי שם של עב חוספת יוס אהד עליו הניזירות שקבל עליו וזו אפטר לניזירות שלם תהיה אללא יוס אחד הלך על עליו שני נזירות בבת אחת. אם אמר הרי עלי שתי נזירות ללאורה פשוט הוא מן המלכות אללא פשוט שלמה דליתיה ופלקא דעקר אמנא כל מה שמהל דליתיה אחת דליתיה ונזירות היא: אימא משום דרבת בשבועה לא יגזקו. היא חומרא אילימא דהא דלמריקן שבועות (דף לעיל) כל השולם מועט כשארם הקב"ה לא יגזקו: מדרא קתני חייב אחת. דהוא משמע חיובא אחת ישנה על כל השבועות וכן נמי על הוי תני אינה אללא אחת אללא איש חיוב אללא אחת משמע חיובא הוא דליבא אללא יסגן לכל השבועות ולא יצא לצטלה מפי ואי משכחי רווחא חיילי: ונשאל עליה עשה בראשונה. אללא חף על בג דכל כמה דלא נשאל על הראשונה ליתא לניהו על השאל מיהא על הראשונה שמתחילתה היתה רווחא חיילא: בגון שקבל עליו ב' נזירות ב' דעמה לא יצא לצטלה מפי ואי עשה:

רש"י

וסיבותא דרב הונא. דמדקתני עלתה לו שניה בראשונה מכלל דנזירות שניה נמי חיילא עליה: לא לעולם דלמחר וכו' ומאי עלתה לו לזכר מההוא יומא. (א) למשלם אותו ושוב מקריב קרבנו ונמלא נזיר אותו יוס שגדר עם ימי נזירות של שלשים יוס: אי נמי. להכי חייב נזירות שניה כגון שקיבל עליו שתי נזירות בבת אחת דלמחר הרי עלי שנשאל אללא אי אמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום חל על נזירות חל על נזירות: והלא דין הוא. שלא תהא נזירות חל על נזירות ולא שאר נדרים נדר על נדר: ומה שבועה חמורה. (ו) מפרש לקמן אפ"ה אין שבועה חלה על שבועה: הא קרא בעי. פשיטא ודאי דהא איכא חד יומא יתירא: אם נשאל על הראשונה. שבא לפני חכם ושאל על שבועה ראשונה והמיר: שניה חלה עליו. שאם עובר חייב משום שבועה שניה: מדלא קתני חייב אחת. דלילו קמי חייב אחת הוה משמע נמי שעל כולן חייב אחת וכן אי קתני אינה אללא אחת הוא משמע נמי שכולן שבועה אחת היא וחי בזה לא אויל ליה חיובא (א) אללא מדקתני אינו חייב ש"מ דחיובא חדא מיהא איתיה דאי נשאל על הראשונה שניה חלה עליו דהא דלא חיילא כי לא מיתשיל אראשונה משום דלית רווחא דראשונה עומדת דחייב עליה אללא כשנשאל על הראשונה חיובא הוא דליבא. על השניה שבועה הראשונה: הא שבועה איכא. כלומר שם שבועה עליה לבי מיתשיל אקמייתא: לדרבנא וכו'. (אלב) כשנשאל על הראשונה חיילא השניה: עלתה לו שניה בראשונה בגון שקיבל עליו שתי נזירות בבת אחת:

ואלו מותרין פרק שני נדרים

ר"ן

יח.

שבועה אם נשאל על הראשונה שניה חלה עליו ולקמן נמי מסייעין ליה לרבא מהא מתניתא י"ל משום דלמחר לא קים לן בהא דרבא וסבירא לן דאי לא חייל השתא לא חיילא נמי בבת זמנא מש"ה לא מפרש להו דרבנא: אי נמי כשקבל עליו שתי נזירות בבת אחת. כלומר דכ"ג חיילי תרוייבו שהרי אין אחת מהן קודמת להצרתה דנימא שלא תחול שניה אחרייה: מסיב רב המנוגא נו' אילימא דלמחר הריני נזיר היום הריני נזיר למחר הא קרא בעי. דודאי כיון דמתוסף יומא יתירא כשביל נזירות שניה וכל מה שמנה עד אותו יוס כשביל נזירות ראשונה היה פשיטא שצריך למנות ל' יוס שאין נזירות פחותה מל' יוס: הכא במאי עסקינן שקבל עליו ב' נזירות בבת אחת. כלומר וכו' ודאי קרא למה לי פשיטא דה"ל כלאומר הריני נזיר ששים יוס י"ל אי לאו קרא ה"ל שימנה ס' יוס: כאלה ובידא קרבן ואלתא קרא ואלשמועינן דשתי נזירות חלוקין הוו ועל כל ל' מגלח ומציא קרבן. זהו פ"י שמועה זו על נכון. וראיתי לקצת מפרשים שידחקו להעמידה לומר ד' מנן יש נדר בתוך נדר לחייבו ב' על אכילה אחת קאמר שאף בענין זה חמור נדר משבועה שהאומר קונם עלי ככר זה קונם עלי ככר זה חייב ב' ומי שנשבע ב' פעמים שלא יאכל ככר אחד ואכלו אינו חייב אללא אחת וכו' הוגא ה"ק דדוקא בלאומר הריני נזיר היום הריני נזיר למחר הוא דחייב שמים על אכילה אחת משום דס"ל שגדר חל על נדר לחייבו שמים ככולל מה שאין כן שבועה דלפילו ככולל לא חיילא אללא כלל כולל אפילו בנדרים אין נדר חל על נדר. והשמועה עולה לפירוש זה בקושי ודוחק דל"כ למה

ותיבתא דרב הונא לא לעולם הריני נזיר היום הריני (א) למחר ומאי עלתה לו לזכר מההוא יומא יתירא אי נמי כגון שקיבל שתי נזירות בבת אחת מתיב רב המנוגא נזיר להזיר מכאן^א שהנזירות חל על הנזירות שיכול והלא דין הוא ומה שבועה חמורה^ב אין שבועה חלה על שבועה נזירות קלה לא כל שכן תלמוד לומר נזיר להזיר מכאן שהנזירות חלה על הנזירות היכי דמי אילימא דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר למחר הא קרא בעיא אלא לאו דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום וקתני נזירות חל על נזירות לא הב"ע כגון שקיבל עליו שתי נזירות בבת אחת ומאי חומרא דשבועה מנדר אילימא משום דחיילא אפילו על דבר שאין בו ממש נדר נמי חמור שכן חל על המצוה כרשות אלא משום דכתיב בה בשבועה^ג לא יגזקו: שבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל ואכל אינו חייב אלא אחת: (א) אמר רבא א"א נשאל על הראשונה שניה חלה עליו ממאי מדלא קתני (ב) אינו אלא אחת וקתני אינו חייב אלא אחת רווחא הוא דלית לה כי מיתשיל על חבירתה חיילא לישנא אחרינא חיובא הוא דליבא הא שבועה איכא למאי הלכתא לכדרבא (ג) דאמר רבא נשאל על הראשונה עלתה לו שניה תחתיה לימא מסייע ליה (ד) מי שגדר שתי נזירות ומנה את הראשונה והפריש קרבן ונשאל עליה עלתה לו שניה בראשונה בגון שקיבל עליו שתי נזירות בבת אחת: בותני

עין משפט
נר מצוה
לח א מיי פ"ו מהל
שבועות הלכה ז
סמך לזמן רמא טו"ע
י"ד סימן רל ט"ף כא
וסימן רל ט"ף י:.

גליון הש"ס
גמ' אמר רבא אם נשאל
עיון לקמן פט ע"א:

מוסף רש"י
שהנזירות חל על
הנזירות. שאם היה נזיר
ואמר הריני נזיר חל עליה
נזירות, וכשנשאל אותן ימי
נזירות לזמן נזיר עוד
פשוט אחת (לעיל ג:). אם
נשאל על הראשונה
שניה חלה עליו. ואלכך
בכך משום שבועה שניה,
וקן אם נשאל על השנייה
חלה השלישית. לפי שהחכם
עוקר הנדר מעיקרו, שהרי
פשוט לא נהדרט ואין כמי
חלה נדר ותלה השניה
למפרש. שהראשונה היכה
מעכבתה לחולל ואינה
למאשה האולל ונשאל
עליה (שבועות כו:). מי
שגדר שתי נזירות כו'.
דלא לעיל ב' ג.

תוספות
אלא משום דרבתא לא
יגזקו. כדלמרי

בשבועות (דף לעיל) והתם
איכא חומרות אחרות והכא
נקט השבועות דכתיב
דקרא דלא תשא ואע"פ
דלא יגזקו שבועות שקר
מביי ומתמיהן מיירי
בשבועות בניי מכל מקום
חומרא חשיבא שיה
היא: מדרא קתני אינו
אלא אחת. ואע"פ דכמתה
מקומות שונה אינו חייב
אללא אחת אע"פ דליבא
אללא חד חיובא מ"מ היכא
דליתא למיעוץ לא היה
ליה למתני מתמיהן כדאי
לישנא: ליבא מביי ליה
מי שגדר. והווי מלי נדמיו
כשמואל דלמחר דהווי נזיר
בשניי נזיר היום הריני
נזיר היום אללא רובא
שלא תהא הסייע קומת
אפילו לרב הונא כיון דמני
לדמיו גם לרב הונא:
שקבל עליו ב' נזירות
בבת אחת. ק"ק דהוה
מני לדמיו גם לרב הונא
דלמחר הווי ומחר מאי
עלתה לו לזכר מההוא יומא
אללא הפשוט נקט יומר
דעלתה משמע לגמרי:

ליה לתנא דמתניתין למתנייה האי דינא דנזירות למתנייה והלא דהכי הוה ס"ד לאוקמי הא דמי שזר שתי נזירות וכו' בלאומר
הריני נזיר היום הריני נזיר למחר דל"כ מאי מנה את הראשונה והלא כשמנה את הראשונה מנה גם את שתי הנזירות דליתיה מנין
אחד להם אללא שהוא חייב כשעובר על נזירותו שמים ועוד מאי עלתה לו שניה בראשונה והרי אין השניה חלה אללא לענין שאם אללא
ענדים בתוך ימי נזירותו חייב שמים ולמה הוא נריך שתעלה לו ועוד דלמריקן בהך תיובתא אחריתי אילימא דלמחר הריני נזיר היום הריני
נזיר למחר הא קרא בעיא בתמיה ונאי קושא אין הכי נמי דקרא בעיא לחייבו שמים ככולל דהא שבועות כו"ה אינו חייב אללא אחת
אללא ודאי פירושא קמא עיקר: הלכך נקטינן דכי היכי דאין שבועה חלה על שבועה לחייבו ב' כך אין נדר חל על נדר ואם אמר קונם
עלי ככר זה קונם עלי ככר זה אינו חייב אללא אחת דכי תנא יש נדר בתוך נדר דוקא למנות שתי נזירות הוא דלמריקן כדכתיבנא. מיהו
להא מילתא עדיפי נדרים משבועות שהנדרים חלין על השבועות ואין השבועות חלות על הנדרים כילד נשבע שיאכל ככר זה ואח"כ אסרו
עליו כקונם אסור לאכלו כדלמריקן לעיל (טו:). קונם סוכה שאני עושה לזב שאני נוטל אסור ובודאי דכי היכי דגדר חל על דבר מלוה חילי נמי
אשבועה שמלוה ושבועות שתייהן אסור גברא הן וחילי עלייהו אסור חפלא דנדרים לצטלן כשב ואל תעשה. ואפשר ג"כ שכסם שהגדר חל
על השבועה לצטלה כך הוא חל לקיימה שהשבועה שלא יאכל ככר זו וחזר ואסרו עליו כקונם ואכלו חייב שמים וכן דיןן אם לצטל חן הלין
לקיים לא כל שכן ומההוא טעמא גופיה דכתיבנא דכיון דשבועות ליתנהו אללא אסור גברא כי אמר קונם מיתוסף ביה אסור חפלא. אללא
אין השבועות חלות על הנדרים לא לצטל ולא לקיים שאם אסר על עצמו ככר וחזר ונשבע עליו שיאכלנו פשיטא שאינו רשאי לאכלו וכן נמי
נשבע עליו שלא יאכלנו אינו עובר אללא משום כל יחל. וליכא לנמינר דכי היכי דאסור חפלא דנדרים חייל דאסור גברא דשבועות ה"ג אסור
גברא דשבועות ליחול דאסור חפלא דנדרים משום דנדרים כי היכי דלית צהו אסור חפלא אסור גברא נמי לית צהו שהרי מכיון שנאסר
עליו קאי עליה כלל יחל דברו והאי לוא אסור גברא הוא ככל לא תעשה שבתורה הלכך אין מקום לנשבע על הנדרים והכי איתא
בירושלמי פ"ק דמילתין (ה"ה) [ככר אחד מכיון שהוציא עליו שבועה ככילה הוא מכאן ואילך כמיהל שבועות על האיסורין ואין שבועות חלות
האיסורין אמר ר' יודן והוא שהזכיר נדר ואח"כ הזכיר שבועה אללא אם הזכיר שבועה ואח"כ נדר הנדרים חלים על האיסורין: לימא מסייע
ליה מי שגדר ב' נזירות וכו'. מאן דמסייע ליה לרבא מהא על כרחין כרב הונא סבירא ליה דלמחר (ח) דבלאומר הריני נזיר היום הריני נזיר היום
נזירות חלה על הנזירות דאי כשמואל ס"ל דלמחר [שם] דלפי' צבי האי גוונא נזירות חלה על הנזירות מאי קא מסייע ליה לרבא דלמא שאני הכא דבשעה
שגדר חלה על שתייהן ומש"ה כשנשאל על הראשונה עלתה לו שניה בראשונה אללא שבועות שבשעה שנשבע לא חלה שבועה שניה לעולם אימא כך
דכיון דלא חיילא השתא לא חיילא נמי כי מתשיל אראשונה אללא ודאי משום דס"ל כרב הונא מסייע ליה. וה"ק ודאי הא מתניתא בלאומר הריני
נזיר היום הריני נזיר היום חומרא ואפ"ה נהי דבשעה שגדר לא חייל נדר שני כי מיתשיל אנדר ראשון חייל וכדרבא דאי בלאומר הריני נזיר היום
הריני נזיר למחר עלתה לו שניה בראשונה לפי שבשעה שזר חלו שתייהן א"כ היכי קתני דעלתה לו שניה בראשונה הא איכא
יומא יתירא. ודאי דהכא כגון שבועה עליו שתי נזירות בבת אחת עסקינן ומש"ה י"ל נשאל על הראשונה עלתה לו שניה בראשונה לפי שבשעה שגדר
הוי שתי נזירות ראויות לחול אללא שבועות לעולם אימא כך דכיון דשניה לא חיילא כי אפקה מפומיה כי מתשיל אראשונה נמי לא חיילא:

ולענין